

Characteristics, Instructional Strategies, and Factors Contributing to Being Distinguished Thai Language Secondary School Teachers in the South of Thailand

Kanita Nitjarunkul

Ph.D.(Educational Technology), Assistant Professor,
Department of Educational Technology, Faculty of Education,
Prince of Songkla University.
E-mail: Nkanita@bunga.pn.psu.ac.th

Abstract

This research aimed to examine the characteristics of distinguished Thai language teachers and the factors contributing to being distinguished Thai language secondary school teachers in the south of Thailand, and to investigate the instructional models and strategies employed by these teachers. The samples consisted of 15 distinguished Thai language teachers, 13 school administrators, and 13 fellow teachers. A questionnaire, an interview schedule, and a teaching observation form were used in data collection; percentages, arithmetic mean, and standard deviation were used in data analysis. It was found that distinguished Thai language teachers had good teaching ethics, strong determination to develop learners, good personality and human relationship, and close collaboration with the community. In addition, they kept abreast of all the latest developments in their career, had teaching skills and teaching achievement, and were capable of performing their functions efficiently, academically prolific, creative and innovative, and devoted. The highest level is activity oriented and/or teaching method oriented instructional model, the fair level is activity-oriented and/or teaching method oriented instructional models, together with Concentrated Language Encounters (CLE) model were used by these teachers. However, these teachers' knowledge on instructional design, instructional media design and CLE model needed to be further developed.

Keywords: characteristics of teachers, distinguished Thai language teachers, instructional models, instructional strategies, secondary education, Thai language teaching

คุณลักษณะ ยุทธศาสตร์การสอน และปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคใต้ของประเทศไทย

กณิตา นิจจรกุล

Ph.D.(Educational Technology), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: Nkanita@bunga.pn.psu.ac.th

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคใต้ของประเทศไทย และวิเคราะห์รูปแบบและยุทธศาสตร์การสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น กลุ่มตัวอย่างคือครูสอนภาษาไทยดีเด่น จำนวน 15 คน ผู้บริหาร จำนวน 13 คน และเพื่อนครู จำนวน 13 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียน มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ดี ให้ความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นอย่างดี เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ดีเยี่ยม มีทักษะและประสบผลสำเร็จในการสอน มีผลงานทางวิชาการที่เป็นแบบอย่าง มีความคิดริเริ่มและเสียสละ ผลการวิเคราะห์รูปแบบและยุทธศาสตร์การสอน พบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้รูปแบบการสอนแบบมุ่งกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนระดับมากที่สุดรองลงมาคือ รูปแบบการสอนแบบมุ่งกิจกรรม และ/หรือวิธีสอนผสมผสานกับรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา อย่างไรก็ตาม ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรพัฒนาความรู้ด้านการออกแบบการสอน การออกแบบสื่อการสอน และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

คำสำคัญ: การสอนภาษาไทย, คุณลักษณะของครู, ครูสอนภาษาไทยดีเด่น, มัธยมศึกษา, ยุทธศาสตร์การสอน, รูปแบบการสอน

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการฝึกและเตรียมคน เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่าความรู้ความสามารถโดยเฉพาะในวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้นอยู่กับระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (กองวิจัยการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2540) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสามารถด้านอื่นที่ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ พบว่า ความสามารถด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิต ด้านการทำงาน ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม และด้านการเรียนรู้ในอนาคตของนักเรียนระดับมัศึกษามีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตค่อนข้างต่ำ ประสิทธิภาพของการศึกษาที่ผ่านมาจึงไม่น่าเพียงพอสำหรับการเตรียมนักเรียนในโลกศตวรรษที่ 21 ที่จะเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร วิทยาการมากมาย การศึกษาจำเป็นต้องสร้างทักษะการหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสาร

ที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ แม้ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นมาก ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมมีผลกระทบต่อการใช้ และเจตคติต่อครูสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาที่จำเป็นต้องสร้างทักษะ เพื่อเป็นทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวัน ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังต่ำกว่าเกณฑ์จึงมีความสำคัญเพียงพอที่จะมีการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการสอนภาษาไทย ยุทธศาสตร์การสอนภาษาไทย และรูปแบบการสอนภาษาไทย เพื่อใช้แนวทางในการพัฒนาการสอนภาษาไทย และส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน

ในปี พ.ศ.2529 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีโครงการประกาศเกียรติคุณครูสอนภาษาไทยดีเด่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเชิดชูวิริยภาพ สถานภาพของครูสอนภาษาไทยให้เป็นผู้ดั่งส่งเสริมภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติให้คงดำรงยืนยมนั่นคง และยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาไทยให้เป็นที่น่าพอใจของบุคคลทุกระดับ และทุกเพศทุกวัย เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อดำรงรักษาศิลปะวัฒนธรรมด้านภาษาไทย ให้เป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติที่ยืนยิบไปทั่วกาลนาน (กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์, 2530, 1)

ครูสอนภาษาไทยซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลสอนภาษาไทยโดยตรง มีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาภาษาไทยให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการสมัยใหม่ และเทคโนโลยีในอาชีพระดับต่างๆ ทุกสาขาวิชาได้ ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยต้องการศึกษาคุณลักษณะ ปัจจัย ยุทธศาสตร์การสอน และรูปแบบการสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่นจะเป็นประโยชน์ต่อการนำรูปแบบและยุทธศาสตร์การสอนของครูภาษาไทยดีเด่นมาเผยแพร่ ให้ครูสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาเป็นแนวทาง และปรับปรุงการสอนต่อไป และเพื่อนำรูปแบบและยุทธศาสตร์ของการสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่นมาเป็นแนวทางในการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนวิชาชีพศึกษาศาสตร์ในระหว่างศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และสถาบันฝึกหัดครู และเมื่อจบออกไปเป็นครูสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ยุทธศาสตร์การสอน และคุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น
3. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น
4. เพื่อศึกษารูปแบบการสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น
5. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการสอน และยุทธศาสตร์การสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการศึกษาตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนภาษาไทยดีเด่น ผู้บริหาร และเพื่อนครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคใต้ของประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามตารางที่ 1

1.1 กลุ่ม 1 เป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการคัดเลือกจากคุรุสภา ระหว่าง พ.ศ.2538-2540 จำนวน 15 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มจังหวัด โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวนร้อยละ 70 ของจังหวัดภาคใต้ได้ 10 จังหวัด 13 โรงเรียน

1.2 กลุ่ม 2 เป็นผู้บริหารซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของกลุ่มตัวอย่างกลุ่ม 1 จำนวน 13 คน

1.3 กลุ่ม 3 เป็นเพื่อนครูซึ่งสอนภาษาไทยในโรงเรียนเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่ม 1 จำนวน 13 คน

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ตารางที่ 1 รายชื่อจังหวัด โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น จำนวน 15 คน ผู้บริหาร จำนวน 13 คน และเพื่อนครู จำนวน 13 คน

ที่	จังหวัด	โรงเรียน	ครูสอนภาษาไทยดีเด่น	ผู้บริหาร	เพื่อนครู
1.	ชุมพร	ศรียาภัย	นางสุนิษา ศิริวรรณ นางวารภรณ์ วิมล นางสุเมณฑา พันธุ์ธวัช	1	1
2.	ระนอง	กระบือวิทยา	นางวาสนา แจ่มเล็ก	1	1
3.	กระบี่	เหนือคลองประชาบำรุง	นางฉลวย เลี่ยนจัตวา	1	1
4.	ตรัง	ทุ่งหนองแห้งประชาสรรค์	นายเอกลักษณ์ สุวรรณ	1	1
5.	ภูเก็ต	กระทู้วิทยา	นางวิไลภรณ์ ภู่อกุล	1	1
6.	นครศรีธรรมราช	- ปากพั่น - เมืองนครศรีธรรมราช	นายสาธิต พงษ์ศรี นางศิริพร เสาวลักษณ์	1 1	1 1
7.	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์พิทยา	นางบุรพาเพ็ญ พุทธิชีวัน	1	1
8.	พัทลุง	หารเทา	นางจุฬา สัจจากุล	1	1
9.	สงขลา	- ธรรมโฆสิต - วนนารีเฉลิม - พะตงประธานศิริวัฒน์	นางปรุภทิพย์ ปานเมือง นางศุภลักษณ์ ธรรมนิเวศน์ นางสาวอุบล วุฒินุญสิทธิ์	1 1 1	1 1 1
10.	ปัตตานี	โพธิ์ศรีราชศึกษา	นางประไพ แก้วทาวี	1	1
รวม	10 จังหวัด	13 โรงเรียน	15 คน	13	13

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน มีลักษณะเป็นการเติมข้อความให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยเศรษฐกิจ และสังคม และปัจจัยด้านวิชาการ คือ ข้อมูลส่วนตัว รายได้ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ผลงานด้านการสอนภาษาไทย

3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีลักษณะเป็นการเติมข้อความให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน และพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอน

3.3 แบบสังเกตเกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งเป็นแบบบันทึกผลการสังเกต

รูปแบบการสอนตามรายการของรูปแบบการสอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุปบทเรียน) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การใช้สื่อการสอน การวัด และประเมินผลการเรียน

3.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ขอความ

ร่วมมือ และความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ ขอตารางสอน
และติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า เพื่อร่วมกำหนดวัน
เวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมด้วยแบบสอบถาม
เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอนของครูสอน
ภาษาไทยดีเด่น ตามรายชื่อในตารางที่ 1 และแบบ
สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่น
สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด และเพื่อนครู

4.3 แจ้งกำหนดการเดินทางไปโรงเรียนเพื่อ
ขออนุญาตเข้าสังเกตการสอน และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

4.4 ผู้วิจัยสนทนาเพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม
จากแบบสัมภาษณ์ยุทธศาสตร์การสอน เพื่อความ
สมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ และชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง
เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสังเกตรูปแบบการสอนว่า
มิใช่เป็นการมาจับผิดครู แต่ต้องการศึกษาลักษณะการ
จัดรูปแบบการสอนภาษาไทย และนำผลที่ได้จากการ
วิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียน
การสอนภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.5 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าสังเกตการสอน
ของครูสอนภาษาไทยดีเด่น ขณะดำเนินการสอนตั้งแต่
เริ่มจนจบกระบวนการเรียนการสอนครั้งนั้น ได้บันทึก
เทปโทรทัศน์ และภาพนิ่งเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอนที่
ครูใช้ไว้ แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูลในภายหลัง ตัดต่อ
รูปแบบการสอนภาษาไทยไว้เป็นสื่อต้นแบบของการสอน
ภาษาไทย ทำการสังเกต รวมทั้งสิ้น 39 ครั้ง

4.6 การบันทึกข้อมูลในการสังเกตรูปแบบ
การสอนแต่ละครั้ง ผู้วิจัยบันทึกเทปโทรทัศน์ประกอบ
การสังเกตทุกครั้ง และนำมาตรวจสอบหลังจากการ
บันทึกการสังเกต เพื่อให้การสังเกตถูกต้อง และมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสังเกตตามรายการของแบบ
สังเกตรูปแบบการสอนว่าปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติในการ
สอนครั้งหนึ่งๆ และเมื่อสังเกตครบ 3 ครั้ง จึงนับรวม
ความถี่ของพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติทั้งหมด ในแต่ละ
พฤติกรรมที่เกิดขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้

คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยแยก
วิเคราะห์ดังนี้

5.1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ
ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้าน
วิชาการ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว การศึกษา รายได้
ประสบการณ์การทำงาน ผลงานด้านการสอนภาษาไทย
วิเคราะห์ข้อมูลโดยห่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตาราง
ประกอบคำบรรยาย

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของ
ครูสอนภาษาไทยดีเด่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยห่าร้อยละ
ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว
นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.3 แบบสังเกตรูปแบบการสอนของครูสอน
ภาษาไทยดีเด่น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการนับรวมความถี่
กิจกรรมการสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติกิจกรรมใน
แต่ละด้าน โดยห่าร้อยละแล้วนำมาจัดลำดับเสนอเป็น
ความเรียง

5.4 แบบสัมภาษณ์ยุทธศาสตร์การสอนของ
ครูสอนภาษาไทยดีเด่น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการนับรวม
ความถี่ตามพฤติกรรมการสอนของแต่ละเนื้อหาของ
กลุ่มตัวอย่างโดยห่าร้อยละ และนำมาจัดลำดับเสนอเป็น
ความเรียง

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่นตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหาร และเพื่อนครู ประกอบด้วย
คุณลักษณะ 12 ประการ ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ครูสอน
ภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็น
อามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และ
ไม่ใช่ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่
ตนโดยมิชอบ และพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้าน
บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ
เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

1.2 ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูสอน
ภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม
ศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการ
เรียนรู้แบบยั่งยืนให้เกิดแก่ผู้เรียน ร่วมมือกับผู้อื่นใน

สถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียน

1.3 ด้านบุคลิกภาพ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่มีท่วงท่าจาสุภาพเรียบร้อย มารยาทดี กระตือรือร้น ยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพดี แต่งกายสุภาพ สะอาด เหมาะสมแก่กาลเทศะ ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเยี่ยมต่อบุคคลทั่วไป และมีความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว

1.5 ด้านความร่วมมือในชุมชน ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ มีผลงานหรือโครงการที่เกิดจากความริเริ่มสร้างสรรค์ ให้ความร่วมมือต่อชุมชนเพื่อยังประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างดียิ่ง

1.6 ด้านความเป็นผู้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นครูที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ชัด แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งริเริ่มทำงานต่างๆ

1.7 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และอุดมการณ์แห่งวิชาชีพครูดีในระดับดีเยี่ยม เป็นที่ประจักษ์ชัด เช่น มีความพยายาม อุทิศเวลา และมีความตั้งใจที่จะให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จโดยไม่ย่อท้อ

1.8 ด้านการสอนภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทยสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ศิษย์เข้าใจได้แจ่มแจ้งและเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทย สร้างบรรยากาศการเรียนให้น่าสนใจ จูงใจให้นักเรียนรักการเรียนภาษาไทย เตรียมการสอนอย่างตั้งใจสอน นำเทคนิคการสอน และสร้างสื่อการสอนอย่างเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และถูกต้อง สามารถนำผลหรือหลักฐานการประเมินผลไปปรับปรุงสภาพการเรียน เป็นต้น

1.9 ด้านผลการสอนภาษาไทย นักเรียนที่ครูสอนภาษาไทยดีเด่นสอนสามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนในชีวิต

ประจำวันได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำไปดัดแปลงให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนได้

1.10 ด้านผลงานทางวิชาการภาษาไทยที่ทำให้ศิษย์ มีความรู้ความเข้าใจ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้เฝ้ามหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าภาษาไทยเพิ่มเติมเป็นนิตย มีผลงานเรียบเรียง ผลิตสื่อการสอน คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย เผยแพร่ความรู้ภาษาไทยผ่านสื่อมวลชน จนสามารถกล่าวอ้างและถือเป็นแบบอย่างได้

1.11 ด้านความคิดริเริ่ม ครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีความคิดริเริ่มหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยให้ศิษย์ได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างดียิ่ง เช่น โครงการประกวดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาและวรรณกรรมภายในชั้นเรียน

1.12 ด้านความเสียสละ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้อุทิศเวลาให้กับงานสอนภาษาไทย เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ต่อวิชาภาษาไทย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น ประกอบด้วยปัจจัยด้านวิชาการ สังคม และเศรษฐกิจดังนี้ มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยประมาณ 16-25 ปี ร้อยละ 60 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย ร้อยละ 93.3 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.7 อายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 73.3 สมรสมีครอบครัว ร้อยละ 86.7 และครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 400,000-500,000 บาทต่อปี ร้อยละ 66.7 ตามลำดับ

นอกจากปัจจัยด้านวิชาการ เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ยังพบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นมีพฤติกรรมซึ่งเป็นคุณลักษณะพิเศษ 3 ลักษณะคือ 1) พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะทั่วไป สามารถตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ตลอดจนการแต่งกาย การติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้นำและผู้ตาม การควบคุมอารมณ์ได้ดี 2) พฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะเฉพาะในการสอน สามารถจัดห้องเรียนภาษาไทยให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา มีป้ายนิเทศ มุมหนังสือ มีการจัดแสดงผลงานของนักเรียน และ 3) พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชน เพื่อนร่วมงาน และบุคคลทั่วไปได้ดีตลอดจนให้ความร่วมมือประสานกับคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน อันส่งผลดีต่อการเรียนการสอน และสร้างความสัมพันธ์

ที่ดีต่อชุมชน เนื่องจากครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านการอ่าน การพูด และการเขียนภาษาไทย อ่านทำนองเสนาะ เขียนเรื่องสั้น เขียนบทละคร แต่งโคลงสี่สุภาพ เขียนคำกล่าวรายงาน และสุนทรพจน์ เป็นพิธีกร ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สามารถใช้และผลิตสื่อการสอนประเภทคอมพิวเตอร์ประกอบการสอนภาษาไทย และสื่อการสอนชนิดอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ผลงานพิเศษของครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีดังนี้

1) สามารถฝึกนักเรียนอ่านทำนองเสนาะได้รับโลรางวัล
2) ได้รับรางวัลด้านการสอนทักษะ 4 ด้าน การวางแผนการสอน และ 3) ผลิตสื่อการสอนประเภทต่างๆ และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องจนได้รับรางวัล และทุนสนับสนุน เช่น ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนโปรแกรม หนังสือประกอบการเรียน เช่น ภาษาถิ่นใต้ แฟ้มสะสมงาน (portfolio) และการจัดพิพิธภัณฑ์ด้านภาษาและวัฒนธรรม

3. ด้านยุทธศาสตร์การสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น ยุทธศาสตร์การสอนที่ส่งเสริมให้ครูสอนภาษาไทยเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนใน 2 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน และพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอน มีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน พบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่น มีพฤติกรรมด้านเทคนิคการสอนดังนี้

1) มีการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเตรียมการสอนโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา หลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน ผลงานทางวิชาการ เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาจากแผนการสอนของนักการศึกษาอื่นๆ มาประยุกต์รวมกับประสบการณ์ของตนเองอย่างดี

2) มีการวางแผนการสอน ครูสอนภาษาไทยดีเด่น วางแผนการสอน 2 ระยะ คือ 1) ระยะยาว เป็นการวางแผนการสอนวิชาภาษาไทย ทั้งภาคเรียนและปีการศึกษา และ 2) ระยะสั้น เป็นการวางแผนการสอนแต่ละคาบเรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการวางแผนการสอนระยะสั้นส่วนใหญ่ใช้เวลา 1 สัปดาห์ล่วงหน้าก่อนสอน เพื่อใช้เวลาในการเตรียมสื่อการสอน และ

เครื่องมือวัดและประเมินผลตามที่ระบุในแผนการสอน ทุกครั้งก่อนสอน เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนในแต่ละห้อง การวางแผนการสอนแต่ละครั้งจะเน้นถึงการสอนได้จริง ครอบคลุมเนื้อหาจุดประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และเป็นการสอนให้นักเรียนมีความรู้ รักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย

3) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม ครูสอนภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในระหว่างการเรียนรู้ สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ได้คิดวิเคราะห์สนุกสนานกับเกม บทบาทสมมุติ การอภิปราย การรายงาน การปฏิบัติจริง ทั้งการฟัง การอ่าน โดยเฉพาะการพูด และการเขียน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ส่วนวิธีการสอนที่ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ แตกต่างกันไปในแต่ละเนื้อหาการเรียน ผสมผสานกันทั้งการใช้นวัตกรรมใหม่ และเทคโนโลยีการสอน เนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและท้องถิ่น ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดแทรกคุณลักษณะที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับความรู้อย่างดี

4) มีการผลิตการใช้และประเมินสื่อการสอน ครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้สื่อการสอนที่จัดทำเอง โดยให้นักเรียนและเพื่อนครูช่วยผลิตสื่อ ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อนำประกอบการผลิตสื่อการสอนให้ทันสมัย มีการประเมินผลสื่อการสอนที่ได้ผลิตขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องจากการสังเกต และพิจารณาผลสัมฤทธิ์ภายหลังการใช้สื่อการสอน นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และความพึงพอใจของนักเรียนต่อสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น สำหรับตัวสื่อการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ครูสอนภาษาไทยดีเด่น ทำทะเบียนสื่อ เพื่อให้บริการในหมวดเพื่อหมุนเวียนกันใช้ร่วมกัน และส่วนใหญ่ใช้สื่อประเภททัศนวัสดุไม่ฉาย และสื่อประเภทกิจกรรมมากกว่าสื่อทัศนวัสดุฉาย เช่น สไลด์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ เป็นต้น

5) มีการวัด และประเมินผลอย่างเป็นระบบ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นออกแบบเครื่องมือวัด และประเมินผลเอง เพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนโดยการวัด

จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แบบทดสอบแบบอัตนัยมากกว่าปรนัย ทำการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ทั้งในคาบเรียน ระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียนได้ประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยวัดผลเป็นรายกลุ่ม

3.2 พฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอน พบว่า ครูสอนภาษาไทยดีเด่น มียุทธศาสตร์การสอนที่มีพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอนหลายด้านดังนี้ ด้านวิชาการ คำนึงความทันสมัยอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อการสอนและเนื้อหา วิธีการสอน การค้นคว้าเพื่อนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับยุคสมัยและวัยของผู้เรียน ด้านคุณธรรม ปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ รักเด็ก รักอาชีพ มีจิตวิทยาและเข้าใจทั้งพฤติกรรม และความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการเป็นผู้นำ พยายามเป็นผู้นำด้านการสอนโดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ทั้งด้านวิธีสอน การใช้สื่อการสอนและนวัตกรรมและเทคโนโลยีการสอนมาประกอบการสอนให้เป็นตัวอย่างของวิชาชีพ ด้านการศึกษาด้วยตนเอง คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนโดยการวิเคราะห์แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุผล ด้านความร่วมมือ ให้นักเรียนปฏิบัติจริง ร่วมมีการปฏิบัติจริง เล่นเกม แสดงบทบาทสมมุติอภิปรายร่วมกัน เน้นการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และช่วยเหลือในระหว่างปฏิบัติจริง เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า ครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน 2 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน และพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอน จนสามารถทำให้ผู้บริหาร และเพื่อนครูยอมรับ จนได้รับการคัดเลือกเป็นบุคลากรดีเด่นในด้านการสอนภาษาไทยดีเด่น

4. ด้านรูปแบบการสอนของครูสอนภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้รูปแบบการสอนมุ่งกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนระดับมากที่สุด รองลงมาคือรูปแบบการสอนมุ่งกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนผสมผสานกับรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ระดับน้อยที่สุด

คือรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา รูปแบบการสอนมุ่งกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนเกี่ยวกับเนื้อหาเทคโนโลยี วิธีสอน คุณลักษณะของมนุษย์หรือกระบวนการ และหน้าที่ทางสังคมและกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ใช้รูปแบบแนวคิดของไบรอัน เกรย์ และคณะ โดยยึดแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสารรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ใช้รูปแบบแนวคิดของไบรอัน เกรย์ และคณะ โดยยึดแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียน เป็นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคม และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะอยู่ในระดับน้อย และพบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้รูปแบบการสอนทั้ง 2 รูปแบบมาบูรณาการกับการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสนใจ โดยแบ่งปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย ง่ายต่อการเข้าใจ โดยใช้กระบวนการทางภาษายึดแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร หลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา และทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ เช่น การเสริมแรงด้วยภาษาท่าทาง การยอมรับการแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น

สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนของครูสอนภาษาไทยดีเด่น ใช้รูปแบบการสอน 3 แนว คือ 1) รูปแบบการสอนมุ่งเน้นกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนระดับมากที่สุด รองลงมาคือ 2) รูปแบบการสอนเน้นกิจกรรมและ/หรือวิธีสอนผสมผสานกับรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา และ 3) รูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษามีระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่น พบว่า ครูสอนภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะ 12 ประการ คือ 1) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และสัมพันธภาพในครอบครัว 5) ด้านความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน 6) ด้านความเป็นผู้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ 7) ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และอุดมการณ์ 8) ด้าน

การสอนภาษาไทย 9) ด้านผลการสอนวิชาภาษาไทยที่ทำให้ศิษย์มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างดียิ่ง 10) ด้านผลงานทางวิชาภาษาไทย 11) ด้านความคิดสร้างสรรค์ และ 12) ด้านความเสียสละ โดยภาพรวมคุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยดีเด่น อยู่ในระดับมากที่สุด 12 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สารوخ สัมฤทธิ์กุล (2537, บทคัดย่อ) ที่พบว่าคุณลักษณะด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ แต่คุณลักษณะด้านผลการสอนภาษาไทยที่ทำให้ศิษย์มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะจนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างดียิ่งขึ้น อยู่ระดับปานกลาง ผู้วิจัยคิดว่าอาจเนื่องมาจากครูสอนภาษาไทยดีเด่นยังขาดทักษะในการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกลไกในด้านการนำความรู้ภาษาไทยไปใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้นครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนมีทักษะ และเห็นคุณค่าของภาษาไทยที่มีต่อการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น พบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในระหว่าง 36-45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย มีประสบการณ์ การสอนภาษาไทยมาประมาณ 25-26 ปี มีรายได้ประมาณ 400,000-500,000 บาทต่อปี และมีสามีรับราชการ สอดคล้องกับผลวิจัยของ ลัดดาวัลย์ บุญจิตร (2539, 107) ที่พบว่าครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดีเด่นมีปัจจัยด้านวิชาการและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เหมือนกันคือ ส่วนใหญ่ครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดีเด่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 10-19 ปี จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูสอนภาษาไทยดีเด่น เป็นครูพร้อมด้วยปัจจัยด้านวิชาการและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 55 กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับรายได้ ให้ครูมีเพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ และมีความสามารถพิเศษเสริมการสอนภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุธาริณี วาคาบายาซี

(2536, บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนต้องการครูสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพและความสามารถพิเศษในการอ่านทำนองเสนาะ ขับร้องเพลงพื้นเมือง แต่งเพลง เขียนบทโทรทัศน์ บทละครด้วย รวมทั้งแสดงโขนและละครได้ จึงทำให้มีแรงบันดาลใจเกื้อหนุนให้พัฒนาวิชาชีพครูสอนภาษาไทยให้น่าเชื่อถือ และมีคุณภาพทางการเรียนการสอนภาษาไทย และสอดคล้องกับการมีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานด้านปัจจัยของมาตรฐานการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, 16) กล่าวว่ามาตรฐานที่ 24 ในมาตรฐานปัจจัยกล่าวว่า ครูมีวุฒิ และความรู้ความสามารถกับงานที่รับผิดชอบ

3. ยุทธศาสตร์การสอนภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยดีเด่น ที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ประกอบด้วยพฤติกรรม 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการประเมินผล และ 2) พฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านการเป็นผู้นำ และด้านการศึกษาด้วยตนเอง จนทำให้เพื่อนครูและผู้บริหารยอมรับ และได้รับการประเมินให้เป็นครูสอนภาษาไทยดีเด่น สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ บุญจิตร (2539, 108-109) ที่พบว่า ครูสอนกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดีเด่นมีพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน มีการทำแผนการสอนอย่างละเอียด แผนการสอนประกอบสาระสำคัญ เนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล องค์กรประกอบทุกเรื่องจัดทำให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูดีเด่นมีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการตั้งคำถาม ทบทวนเนื้อหาเดิม ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีความเป็นกันเอง สนใจผู้เรียนอย่างทั่วถึง ด้านการใช้สื่อการสอน มีการใช้สื่อการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน สื่อการสอนเหมาะสมกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน เช่น บัตรงาน หนังสือ บัตรภาพ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนใช้สังเกต

ตรวจผลงาน ทดสอบด้วยข้อเขียน และสัมภาษณ์ ประเมินผลทั่วไปด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ กระบวนการ อาจกล่าวได้ว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่น เป็นบุคคลที่มีการพัฒนาบุคลิกการสอนของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะเป็นผู้นำในวิชาชีพครูภาษาไทย ศึกษาด้วยตนเอง พัฒนาวิธีการสอน มีคุณธรรมต่อเพื่อนครู นักเรียน และผู้บริหาร และมีพฤติกรรมด้านวิชาการ ด้านภาษาไทยที่สมควรได้รับการยกย่อง

4. ผลการวิจัยรูปแบบการสอนของครูสอนภาษาไทย พบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นใช้รูปแบบการสอนที่มุ่งวิธีสอนหรือกิจกรรมมากที่สุด ส่วนรูปแบบการสอนมุ่งวิธีการสอนหรือกิจกรรมกับมุ่งประสบการณ์ทางภาษา และรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเป็นรูปแบบที่ครูใช้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ภัททริธา วิภาภิญโญ (2538, บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูสอนภาษาไทยมีการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับปานกลาง และยิ่งพบอีกว่าครูสอนภาษาไทยมีการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์ไปใช้ ในด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอนนับว่าจัดอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นขาดความรู้ทางภาษาศาสตร์ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติการทางภาษา ได้ถูกต้อง การเห็นคุณค่าของภาษา จนสามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นหลักสูตรการสอนภาษาไทย ควรได้รับการปรับปรุงจนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาศาสตร์ไปใช้ได้ ประกอบการสอนภาษาไทยในวิชาชีพครูได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และส่งเสริมให้หน้าการสอนภาษาไทยรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษามาประกอบการสอนในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เนื่องจากรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเน้นทักษะการอ่าน และการเขียน จากการศึกษาของวอล์คเกอร์ (Walker, Richard, 1983) พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการอ่าน และการเขียนเป็นอย่างดี และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533, 21) กล่าว

ว่าครูจำนวนมากได้ทดลองใช้วิธีการสอนภาษาไทยยึดรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา พบว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษา และนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางการฟัง พูด และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์เน้นการสอนความหมายรวมของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา

5. การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การสอนภาษาไทย และรูปแบบการสอนภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยดีเด่น พบว่าทั้งยุทธศาสตร์การสอนภาษาไทย และรูปแบบการสอนภาษาไทยยังคงใช้มุ่งการสอนทักษะสัมพันธ์ภาษาไทยมากกว่าการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ โดยนำทฤษฎีการสอนแบบสื่อสารแบบธรรมชาติ การเรียนเพื่อเข้าใจ และการเขียนเข้ามาใช้ ครูสอนภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ภาษาไทย มีความสุขที่จะสอนภาษาไทย ให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานที่จะเรียนภาษาไทย มีการจัดกิจกรรมการสอนเรียงลำดับความสำคัญ ขั้นตอนการสอนให้ชัดเจน เพื่อนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะทางภาษา ทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน

สรุปได้ว่า ครูสอนภาษาไทยดีเด่นได้นำรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาผสมผสานกับรูปแบบการสอนแบบกิจกรรม และหรือวิธีสอนเพื่อทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนภาษาไทยดีขึ้น และยังพบว่าด้านยุทธศาสตร์การสอนภาษาไทย ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรพัฒนาความรู้ในการออกแบบการสอน และการออกแบบสื่อการสอน เมื่อกำหนดรูปแบบการสอนในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบระบบการสอนสำหรับการสอนภาษาไทยในแต่ละทักษะทางภาษาบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรศึกษาเกี่ยวกับการสอนเน้นกระบวนการให้เข้าใจจนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

3. ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบต่างๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การสอนแบบโปรแกรม การสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. ผู้บริหารควรคำนึงถึงการมอบหมายงานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถพิเศษของครูสอนภาษาไทยดีเด่น เพื่อให้ครูสอนภาษาไทยดีเด่นได้พัฒนาศักยภาพด้านการสอนภาษาให้เจริญงอกงามได้ และส่งเสริมให้มีการนำความสามารถพิเศษมาประกอบการสอนวิชาอื่น หรือภาษาไทยให้มีความเข้มข้นแก่เด็กที่สามารถรับรู้ความสามารถพิเศษของครูสอนภาษาไทยดีเด่นไปประยุกต์ใช้กับการเรียนและการดำรงชีวิตได้ เช่น ความสามารถด้านการร้องเพลง แสดงโขนละคร การเขียนบทโทรทัศน์ การแสดงละคร เป็นต้น

5. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูสอนภาษาไทยดีเด่นผลิตสื่อการสอนที่ใช้วัสดุท้องถิ่นตลอดจนเปิดโอกาสให้ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนแบบใหม่หรือแบบต่างๆ เพื่อนำบูรณาการให้สอดคล้องกับการสอนภาษาไทย

6. ครูสอนภาษาไทยดีเด่นควรศึกษารูปแบบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา คือรูปแบบการสอนภาษาด้านทักษะการเขียนและรูปแบบการสอนภาษาด้านทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทั้งนี้เพราะจากการวิจัยพบว่าครูสอนภาษาไทยดีเด่นยังคงใช้รูปแบบการสอนภาษาไทย แบบมุ่งวิธีการสอนมากกว่ารูปแบบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

เอกสารอ้างอิง

กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์, กรมศิลปากร. (2530). **ครูภาษาไทยดีเด่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กองวิจัยการศึกษา, กรมวิชาการ. (2542). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ภัททิรา วิภาวิญญู. (2538). **ความรู้ทางภาษาศาสตร์และการนำไปใช้การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูสอนภาษาไทยในเขต 12 จังหวัดภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลัดดาวลีย์ บุญจิตร. (2539). **พฤติกรรมการสอนกลุ่มส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สาโรช สัมฤทธิ์กุล. (2537). **คุณลักษณะของครูสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา 3 จังหวัดภาคใต้จากการรับรู้ของครูสอนภาษาไทยดีเด่นและผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2543). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพระดับการศึกษาพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางปลาก.

สุธาริณี วาคาบายาชี. (2536). **การศึกษาความต้องการครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2533). **การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**. กรุงเทพฯ: บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด

Walker, Richard. (1983). **Language for Literature**. Great Britain: Collin Education.